

Penerimaan Stereotaip Budaya Melalui Tontonan Filem Vernakular Oleh Mahasiswa/I Universiti Kebangsaan Malaysia

Cultural Stereotype Acceptance Through Vernacular Films by Students of National University of Malaysia

Nordeliyana binti Darwes
¹Badrul Redzuan Abu Hassan

Pusat Kajian Media Dan Komunikasi
Fakulti Sains Sosial Dan Kemanusiaan
Universiti Kebangsaan Malaysia Bangi

Correspondence: deliyanadarwes@gmail.com.my
¹brah@ukm.edu.my

ABSTRAK

*Budaya merupakan salah satu elemen yang dikongsi dalam masyarakat. Masyarakat yang berbilang kaum di Malaysia telah melahirkan pelbagai budaya yang menjadi pegangan dan amalan dalam kehidupan seharian. Filem merupakan salah satu medium yang digunakan untuk menyampaikan mesej dan hiburan kepada khalayak. Penerbitan filem-filem vernakular yang semakin meningkat menyeru pengkaji untuk mengkaji bagaimana penerimaan elemen-elemen budaya serta stereotaip yang diolah kedalam filem *The Kid from The Big Apple* oleh mahasiswa/i di Universiti Kebangsaan Malaysia. Pendekatan Teori Analisis Resepsi Sastera yang dibangunkan oleh Stuart Hall pada tahun 1973 digunakan bagi melihat bagaimana khalayak membuat andaian dan penerimaan mereka terhadap elemen budaya dan stereotaip tersebut. Dua kaedah kajian digunakan iaitu analisis kandungan untuk mengkaji elemen-elemen budaya yang diolah kedalam filem melalui analisis pembungkuan dan kaedah temu bual kumpulan fokus yang terdiri daripada tiga etnik yang berbeza iaitu Melayu, Cina dan India untuk melihat penerimaan khalayak terhadap elemen-elemen serta stereotaip tersebut. Kaedah ini juga digunakan untuk mendapatkan pandangan serta cadangan terhadap filem vernakular pada masa hadapan. Kajian ini mendapati bahawa terdapat lebih daripada 10 elemen budaya yang diolah kedalam filem tersebut dan beberapa daripadanya adalah stereotaip yang wujud terhadap kaum Cina di negara ini. Hasil kajian juga mendapati penerimaan yang positif daripada khalayak terhadap elemen serta stereotaip budaya tersebut. Pengolahan elemen budaya kedalam filem vernakular perlu diteruskan pada penerbitan filem vernakular pada masa hadapan untuk memberi pendedahan kepada masyarakat tentang perbezaan yang perlu dihormati dan kebersamaan yang perlu dirai. Hasil kajian ini memberikan gambaran tentang stereotaip budaya yang masih diamalkan pada zaman moden ini dan kewajaran kajian ini dikaji kerana masyarakat kini kurang mengambil endah terhadap budaya etnik lain dan berkecenderungan untuk membina stereotaip negatif yang akan memecahbelahkan perpaduan masyarakat dinegara ini. Kesimpulannya, pendedahan kepada masyarakat tentang kebudayaan dan stereotaip yang wujud ini perlu diberi, dirungkai dan diberi penjelasan supaya masyarakat kini khususnya yang berlainan budaya dapat memahami dan mewujudkan suasana harmoni dan bertoleransi antara satu sama lain.*

Kata kunci: Budaya, Filem Vernakular, Stereotaip, Toleransi, Ideologi

ABSTRACT

Culture is one of the elements shared within society. The multi-racial society in Malaysia has brought upon many from various ethnics in which they hold and practice in their daily life. Films are one of the mediums used to convey messages and entertainment to the audience. An increasing number of vernacular films nowadays calling on researchers to study how the cultural elements and stereotypes are conveyed. Reference is made based on the film of "The Kid from The Big Apple" towards UKM students. The approach to the Literature Reception Analysis Theory developed by Stuart Hall in 1973 is used to see how audiences make assumptions and acceptance towards these cultural and stereotypical elements. Two research methods were used, content analysis to study the cultural elements that were processed into the film through the analysis of the framing and the interview, focus groups consisting of three different ethnics, which are Malay, Chinese and Indian to see the acceptance towards the audience against the elements and stereotypes. This method is also used to get views and recommendations on future vernacular films. The study found that there were more than 10 cultural elements that were incorporated into the film and some of them were stereotypes that existed against the Chinese community in the country. The study also found that the audience received positive responses to the elements and stereotypes of the culture. The processing of cultural elements into vernacular films should be continued in future vernacular films to expose the public regarding the differences that need to be respected and the need to be together. The results of the study give an overview of the cultural stereotypes that are still practiced in modern times and resulting to this study to happen as a society are now less receptive among the ethnics and tend to develop negative stereotypical thinking and causes division within the society in this country. In conclusion, public exposure to these cultural stereotypes must be widened, explained, and clarified so that today's society, especially those countries consisting of different cultures, can understand, and create harmony and be more tolerance for one another.

Key words: Culture, Vernacular Film, Stereotype, Tolerance, Ideology

1. Pengenalan

Menurut Juliana dan Mahyudin (2009) industri filem merupakan satu cabang institusi dominan yang popular di Malaysia yang secara tidak langsung memuat dan mengagihkan nilai-nilai dan pandangan tertentu dalam masyarakat. Industri filem tidak boleh disalahertikan sebagai institusi hiburan semata-mata, sebaliknya perlu dilihat sebagai suatu institusi yang sarat dengan ideologi-ideologi tertentu. Sejak Tanah Melayu mencapai kemerdekaan sehingga kini, pelbagai genre filem telah dihasilkan di Malaysia namun kebanyakannya adalah berbahasa Melayu kerana majoriti golongan sasaran khalayak adalah berbangsa Melayu. Terdapat juga filem-filem campuran tetapi masih dapat dilihat bahasa serta budaya melayu masih mendominasi filem tersebut. Namun kini sejajar dengan peredaran zaman serta perkembangan pemikiran, bangsa lain selain daripada bangsa Melayu kini lebih terbuka dalam menghasilkan filem-filem vernakular di mana filem tersebut menggunakan bahasa selain bahasa kebangsaan sebagai bahasa pertuturan utama. Filem vernakular ini bukanlah

filem biasa malahan terdapat filem vernakular yang telah merangkul beberapa anugerah di peringkat antarabangsa. Ini memberi makna bahawa filem-filem tersebut berjaya menyampaikan mesej dengan baik dan mempunyai kelebihan daripada segi kualiti penerbitan. Oleh itu, sudah semestinya filem tersebut mampu memberi kesan terhadap pemikiran serta emosi khalayak tidak mustahil juga ianya mampu mempengaruhi stereotaip individu terhadap budaya-budaya di Malaysia yang dipersembahkan melalui filem-filem tersebut.

Salah satu elemen penting dalam sejarah filem adalah penggunaan filem untuk tujuan propaganda. Ianya sangat signifikan terutamanya jika diterapkan untuk tujuan kebangsaan, hal ini adalah berdasarkan jangkauannya yang luas, sifatnya yang riil kesan emosional dan populariti. (McQuail, 2011). Stereotaip pula bukanlah satu isu yang baharu namun perdebatan tentang hal tersebut tidak berpenghujung terutamanya terhadap isu perkauman, agama dan budaya. Healey (2009) mengistilahkan stereotaip sebagai kenyataan-kenyataan umum yang negatif terhadap sesuatu kumpulan etnik. Misalnya gambaran berlebih-lebihan tentang sesuatu perlakuan baik atau buruk yang ditujukan kepada sesuatu kumpulan etnik oleh etnik lain terutama kepada etnik minoriti.

Rakyat Malaysia yang berbilang etnik di mana majoriti berbangsa Melayu diikuti oleh Cina dan India masing-masing membawa identiti dan budaya yang berbeza yang dipersembahkan melalui tingkah laku sosial dan norma dalam kehidupan seharian. Perbezaan ideologi dan pemikiran contohnya menjadi benteng terhadap kesatuan dan keharmonian antara satu sama lain. Pemikiran atau pendapat terhadap sesuatu etnik yang terbentuk berdasarkan pengalaman ini seterusnya diperturun dari generasi ke generasi selama berzaman. Oleh yang demikian, kajian ini bertujuan untuk menganalisis filem vernakular untuk melihat pembingkai budaya yang diolah oleh penerbit ke dalam filem vernakular *The Kid From The Big Apple* yang menggunakan Bahasa Cina sebagai Bahasa utama filem tersebut. Hal ini juga untuk melihat sejauh manakah pemahaman dan penerimaan stereotaip budaya yang diketengahkan oleh penerbit kedalam filem tersebut dan kajian ini juga adalah untuk mengemukakan cadangan penambahbaikan terhadap filem vernakular pada masa akan datang.

2. Tinjauan Literatur

Juliana Abdul Wahab dan Mahyuddin Ahmad (2009) dalam kajiannya *Filem Box Office dan Ideologi: Satu Kajian Terhadap Filem-Filem Terpilih di Malaysia*, Kajian ini menganalisis kandungan filem-filem box office di Malaysia dengan mengkaji tema, plot, makna dan mesej yang terdapat di dalamnya yang dilihat berupaya untuk menstrukturkan proses pengeluaran makna kepada masyarakat.

ketiga-tiga filem box office ini jelas menunjukkan perkaitan antara kapitalisme dengan ideologi dominan yang meletakkan peraturan dan cara bagi masyarakat mengartikulasi dan membentuk pandangan bagi menerima corak perhubungan politik dan sosial negara ini. Hasil kajian filem-filem terpilih ini juga menunjukkan bahawa proses penstrukturan makna penonton dibuat secara sistematik yang sebenarnya tidak

mempersoalkan ketidakseimbangan dan pergelutan dalam masyarakat sebaliknya hanya bertindak mengekalkan dan mengukuhkan status quo dan order sosial yang sedia ada.

Oleh yang demikian, hal ini mungkin berbeza dengan filem-filem vernakular. Pengkaji bersetuju dengan Juliana dan Mahyudin bahawa penerbitan sesebuah filem tidak disampaikan dengan kosong, terdapat mesej serta ideologi yang ingin disampaikan kepada khalayak samaada secara langsung ataupun tidak langsung. Pengkaji ingin melihat apakah elemen budaya dan stereotaip yang diolah kedalam penceritaan mampu menjana transformasi sosial dalam masyarakat ataupun sebaliknya.

Kajian lampau seterusnya adalah kajian *Ethnicity Stereotypes in Virtual World: A Study Between Malaysian New Media Users* oleh Nurliyana et al. (2016). Kajian adalah mengenai stereotaip etnik di dunia maya khususnya dunia media baru. Para penyelidik ingin mengetahui apakah wujud kepercayaan stereotaip antara etnik dengan satu sama lain di dalam dunia media baru. Berdasarkan keputusan, penemuan menunjukkan bahawa stereotaip etnik berlaku di media baru dan telah diakui bahawa kepercayaan stereotaip tertinggi adalah bahawa kumpulan etnik mereka sendiri harus menjadi contoh kepada etnik lain dan kepercayaan stereotaip terendah adalah bahawa etnik lain adalah mundur.

Oleh yang demikian kajian ini menjadi salah satu sandaran bahawa stereotaip itu wujud sudah sekian lama dan kini menyebarkan di media-media baharu. Hal ini bukanlah suatu hal yang baik meskipun hal ini masih lagi dalam kawalan. Stereotaip-stereotaip in mungkin dapat dipecahkan melalui kandungan yang dikongsikan di media baharu seperti mana yang diolah ke dalam filem. Kajian seterusnya adalah *Persepsi antara Etnik dan Impaknya terhadap Hubungan Etnik dalam Kalangan Belia Melayu dan Cina di Semenanjung Malaysia* oleh Harmiza Maula (2015). Kajian ini berbentuk tinjauan dengan borang soal selidik. Seramai 461 responden terlibat daripada dua etnik iaitu Melayu dan Cina di tiga lokasi berbeza iaitu Terengganu, Kelantan dan Kuala Lumpur. Hasil kajian mendapati a rata-rata responden memberi pola respon yang sama. Walaupun wujud persepsi dan stereotaip negatif namun ianya tidak memberi kesan terhadap kepercayaan dan pergaulan seharian masyarakat tersebut. Walaupun begitu, responden berpandangan bahawa mereka masih perlu berhati-hati ketika berurusan dengan etnik yang berlainan.

Di sini kita dapat lihat bahawa persepsi dan stereotaip itu masih memberi impak walaupun tidak separah peristiwa rusuhan kaum 13 Mei 1969 atau peristiwa Kampung Medan 2001. Disini kita dapat rumuskan bahawa penerimaan antara satu sama lain walaupun berbeza etnik adalah baik walaupun terdapat persepsi dan stereotaip dalam fikiran mereka. Kajian ini meyakinkan lagi pengkaji untuk mengkaji kajian filem ini untuk melihat bagaimana penerimaan stereotaip yang ditonton melalui filem vernakular ini.

Kajian *Prejudis dan Stereotaip Dalam Kalangan Murid Pelbagai Etnik Di sekolah Menengah Kebangsaan Malaysia* oleh Mohd Amar (2013) menguji sejauh mana sikap prejudis dan stereotaip dalam kalangan murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan pelbagai etnik di negeri Perak, Pulau Pinang dan Selangor. Seramai 1304 murid yang terdiri daripada murid Melayu, Cina dan India dari Tingkatan 1, 2 dan 4 telah dipilih untuk menjawab soal selidik ini. Kajian mendapati bahawa tidak terdapat perbezaan yang signifikan dalam konstruk prejudis dan stereotaip murid sama ada mengikut jantina, etnik, jenis sekolah rendah asal dan mengikut tingkatan. Walau bagaimanapun tidak dapat dinafikan

bahawa setiap kumpulan etnik akan memiliki pandangan stereotaip mereka terhadap kumpulan etnik lain. Namun kita dapat lihat disini ianya tidak mempengaruhi pergaulan seharian pelajar. penerimaan pelajar terhadap stereotaip budaya yang berbeza adalah dilihat baik.

3. Metodologi

3.1 Kawasan kajian

Populasi dan persampelan adalah golongan sasaran yang akan dijalankan kajian tersebut keatasnya. Golongan ini haruslah spesifik dan menepati beberapa ciri yang bersesuaian dengan objektif serta keperluan persoalan kajian. Hal ini adalah penting untuk memastikan maklumat dan data yang diperolehi relevan dan tepat untuk dianalisis. Dalam kajian ini, pengkaji telah memilih sampel mahasiswa/i di Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) sebagai sampel kajian. UKM merupakan sebuah universiti awam yang terletak di Bangi. Alma mater tersebut merupakan universiti terpilih yang memartabatkan Bahasa Melayu serta mensejagatkan ilmu beracuan budaya kebangsaan. Pengkaji memilih informan daripada 3 kumpulan etnik yang berbeza iaitu Melayu, Cina dan India untuk melihat cara mereka menginterpretasi filem vernakular tersebut serta penerimaan terhadap elemen budaya yang diolah kedalam filem tersebut. Informan haruslah dari 3 kumpulan etnik yang berbeza dan sudah menonton filem *The Kid from The Big Apple* sekurang-kurangnya sekali.

3.2 Tata cara pengumpulan data

Kajian ini dijalankan berdasarkan kaedah kualitatif bagi mendapatkan data yang lebih kukuh dan tepat. Terdapat dua instrumen yang dipilih oleh pengkaji bagi menjalankan kaedah kajian tersebut iaitu analisis kandungan dan perbincangan kumpulan fokus.

3.2.1 Analisis Kandungan

Menurut Merriam (2001), analisis kandungan merupakan satu prosedur yang sistematik untuk menjelaskan kandungan komunikasi. Kaedah ini juga telah lama digunakan oleh ahli sejarah dan pengkritik sastera untuk menganalisis kandungan atau dokumen berkenaan sastera. Kaedah ini juga kini banyak digunakan dalam media komunikasi seperti surat khabar, jurnal, filem, televisyen dan kandungan media sosial, Othman (2011). Kaedah ini digunakan dengan mengira kekerapan dan kepelbagaian mesej yang selaras dengan objektif kajian. Menurut Marshall & Rosman (1999) analisis kandungan dibahagi kepada beberapa proses iaitu persampelan, pengumpulan data, analisis dan interpretasi data.

Kajian ini menggunakan kaedah analisis kandungan dengan cara mengenalpasti pembedaan elemen budaya yang diolah masuk kedalam filem *The Kid from The Big Apple* oleh penerbit melalui *mise-en-scene*. Pemilihan pembedaannya dilakukan oleh pengkaji melalui analisis pembedaan. Menurut Sabitha Marican (2009) bahagian mesej dapat didengar, diperolehi, dan dilihat dengan merujuk kandungan teks pada perkataan, maksud, gambar, symbol, idea, tema atau apa – apa sahaja mesej yang telah dikomunikasikan. Kaedah ini merupakan salah satu kaedah pengumpulan data penyelidikan dimana huraian objektif terhadap mesej komunikasi yang telah dicetak, disiarkan atau digambarkan.

Kaedah ini memberikan sumber yang mudah kerana maklumat sedia ada dan sukar untuk menipu serta memberikan maklumat yang relevan kepada isu dan masalah yang dikaji. Analisis kandungan merupakan satu kaedah yang digunakan secara meluas dalam bidang penyelidikan, Krippendorff (2013). Menurut Merriam (2001), secara amnya analisis kandungan merupakan satu prosedur yang sistematik bagi menerangkan kandungan komunikasi.

Analisis kandungan merupakan kaedah penyelidikan yang sangat telus. Hal ini dikatakan demikian kerana, pengkodkan dan prosedur persampelan dibentangkan dengan sah dan jelas. Data yang diperolehi melalui kaedah ini tidak boleh direplikasikan. Maka, kaedah ini dirujuk sebagai kaedah analisis yang objektif serta boleh digunakan untuk kajian semula dan kajian lanjutan pada masa hadapan. Seterusnya, analisis kandungan merupakan kaedah yang fleksibel. Kaedah ini digunakan untuk pelbagai jenis maklumat teks yang tidak berstruktur.

Walau bagaimanapun, analisis kandungan juga mempunyai beberapa kelemahan, Biggerstaff, D (2012). Antara kelemahannya ialah proses analisis dokumen memakan masa yang panjang. Hal ini demikian kerana, pelaksanaan analisis kandungan perlu dilakukan dengan terperinci dan memerlukan pertimbangan yang merangkumi kesahihan, kredibiliti dan kepresentatifan kandungan yang memastikan dapatan yang sah dan tepat. Ia juga dikatakan kerana, data-data dianalisis mempunyai maksud yang tersirat dan berbeza mengikut pemahaman pengkaji. Hal ini mendorong kepada permasalahan yang mungkin timbul apabila pendekatan secara tersirat dipertimbangkan dan bukannya kandungan yang nyata. Data-data yang dianalisis kemungkinan besar mempunyai makna yang tersirat dan sukar untuk difahami oleh pengkaji. Akhir sekali, kajian analisis kandungan juga dianggap sebagai *atheoretical* dan ianya agak sukar untuk mengukur sesuatu secara teori dan signifikan.

3.2.2 *Perbincangan Kumpulan Fokus*

Kaedah seterusnya adalah perbincangan kumpulan secara berfokus. Kaedah ini dijalankan dengan cara informan dipilih mengikut ciri-ciri yang tertentu yang akan dikumpulkan disebuah tempat dan pada masa yang telah dipersetujui dan kemudiannya berbincang mengenai kajian kes. Seorang pemudahcara akan dilantik untuk menentukan hala tuju perbincangan tersebut. Kaedah ini memberi peluang kepada pengkaji untuk melihat perbezaan dan persamaan yang dimiliki oleh informan-informan serta melihat bagaimana penerimaan terhadap isu kajian. Pandangan serta pendapat yang dikongsi akan diambil kira untuk dianalisis sebagai dapatan pada akhir kajian.

Dalam kajian ini, seramai lima belas orang informan dari kalangan mahasiswa/i akan dipilih daripada tiga etnik berbeza iaitu Melayu, Cina dan India yang sudah menonton filem vernakular *The Kid from The Big Apple* sekurang-kurangnya sekali. Informan kemudiannya akan dikumpulkan dan diberi penerangan mengenai tujuan perbincangan dan kajian. Pengkaji kemudiannya akan menanyakan soalan berkaitan kajian bagi menyempurnakan objektif kajian, iaitu bagaimanakah penerimaan khalayak terhadap elemen budaya dan stereotaip yang diolah oleh penerbit kedalam filem dan mengemukakan cadangan penambahbaikan kepada filem vernakular pada masa akan datang.

JADUAL 1: Kumpulan Fokus

Kumpulan Fokus	Nama	Umur	Jantina	Latar belakang Pendidikan
Kumpulan Fokus Satu (Cina)	<i>See Yap</i>	24	Lelaki	FUU
	<i>En Ru</i>	23	Perempuan	FSSK
	<i>Jia Ying</i>	23	Perempuan	FSSK
	<i>Sze Wen</i>	23	Perempuan	FSSK
	<i>Xin Yi</i>	23	Perempuan	FSSK
Kumpulan Fokus Dua (Melayu)	<i>Khairul Amin</i>	23	Lelaki	FST
	<i>Luqman</i>	23	Lelaki	FSSK
	<i>Izwan</i>	22	Lelaki	FSSK
	<i>Farhana</i>	23	Perempuan	FSSK
Kumpulan Fokus Tiga (India)	<i>Laxmi</i>	22	Perempun	FSSK
	<i>Kumutha</i>	23	Perempun	FSSK
	<i>Puva</i>	22	Perempun	FSSK
	<i>Poovaneaswary</i>	23	Perempuan	FSSK
	<i>Vicky</i>	23	Lelaki	FSSK

Sumber: Perbincangan kumpulan fokus

3.3 Analisis data

Penganalisan data merupakan langkah yang terakhir dalam kajian ini. Penganalisan data memerlukan pengkaji untuk memberi tumpuan yang lebih dan harus bersikap professional dan tidak bias. Pengkaji harus mengkaji data dan maklumat yang diterima dan menggunakan medium dan cara yang betul supaya dapatan yang diperolehi relevan dan boleh digunapakai untuk tujuan masa hadapan. Kajian dianalisis mengikut bahagian-bahagian yang telah dibahagi berdasarkan soalan.

4. Dapatan dan Perbincangan

4.1 Analisis Pembungkaihan

Analisis pembungkaihan filem vernakular ini melihat elemen-elemen budaya dan stereotaip yang diolah kedalam filem *The Kid from The Big Apple*. Terdapat lebih daripada 10 pembungkaihan yang wujud dan yang terdapat dalam dapatan ini hanyalah yang dipilih secara spesifik.

a) *Makan menggunakan penyepit kayu*

Sumber: *Filem The Kid from The Big Apple*

Bingkai 1 memaparkan Sarah sedang makan malam bersama datuknya. Pada mulanya Sarah tidak mahu makan kerana mi Hokkien itu terlalu hitam, dia hanya melihat datuknya yang makan menggunakan Penyepit kayu dan kemudian Mr. Lim yang perasaan akan keadaan itu menyuruhnya makan, tetapi Sarah tidak mahu dan mahu makan menggunakan penyepit kayu juga seperti datuknya. Mr. Lim tersenyum bahagia mengenangkan cucunya yang telah mula menerima budaya Cina. Mereka makan menggunakan penyepit kayu. Mr. Lim menegur Sarah yang memegang penyepit kayu dengan salah dan kemudian membetulkannya. Menurut kepercayaan masyarakat Cina, wanita yang memegang penyepit kayu di bahagian hujung akan berkahwin jauh dari rumah. Sarah mengimbas kembali kata-kata ibunya yang bercerita tentang dirinya semasa kecil. Datuknya akan mengetuk tangan ibunya jika menggunakan penyepit kayu dengan cara yang salah. Datuknya juga melarang untuk bercakap semasa makan dan di dalam mimpi. Penyepit kayu merupakan penyepit buatan kayu yang digunakan oleh masyarakat Cina untuk makan. Ianya digunakan dengan cara menyepitkan makanan dibahagian hujung penyepit. Terdapat cara-cara tertentu untuk memegang penyepit kayu tersebut

b) *Warna merah membawa tuah*

Bingkai 2 memaparkan sambutan Tahun Baru Cina oleh Mr. Lim bersama Sarah, Ivy dan juga keluarga *Madame Ming*. Tahun baru disambut dengan sangat meriah, anak-anak

bermain bunga api diluar rumah. Sarah yang baru keluar dari bilik merasa malu kerana memakai cheongsam berwarna merah, baginya warna tersebut terlalu menyerlah.

Sumber:
Filem The Kid from The Big Apple

Tetapi Sarah kelihatan cantik dan dipuji tetamunya. Madame Ming memberi tahu bahawa warna merah membawa nasib yang baik dan kemakmuran. Mereka kemudiannya makan stimbot beramai-ramai bagi meraikan tahun baru. Mr. Lim menyuruh Sarah untuk makan dengan banyak kerana orang-orang di New York tidak dapat makan stimbot. Ianya sangat sedap. Sarah kemudian berkata ibunya mesti sangat gembira jika dapat bersama mereka. Warna merah dalam kalangan masyarakat China bererti tanda baik dan gembira. Oleh kerana itu, sekiranya hendak memberi hadiah, seelok-eloknya bungkus hadiah tersebut dengan kertas berwarna merah. Warna ini sering menjadi pilihan rakyat China bagi menggambarkan nasib yang baik serta juga mengelakkan perkara buruk tidak diingini berlaku.

4.2 Perbincangan Kumpulan Fokus

a) *Bagaimana penerimaan terhadap pemingkaian tersebut?*

Kajian ini mendapati semua informan dalam kumpulan fokus satu menerima semua pemingkaian elemen budaya. Chew menambah, *Bagi I lah kan stereotaip disemai dan dirungkai dalam masyarakat. Jadi memang ada yang percaya sebab sudah lama.* Kumpulan fokus dua semuanya menerima dengan baik budaya dan stereotaip

tersebut. Izwan berpendapat, *Stereotaip dirungkai dan diterima pada pandangan saya kerana ianya mudah difahami melalui filem ini.*

Kumpulan fokus tiga menerima dengan baik tetapi ada juga budaya yang tidak dapat diterima dan tidak berjaya dirungkai dan ditolak. Kumutha berkata, *Saya menerima semua kecuali memukul anak sebab ia tidak perlu ditunjukkan kerana boleh pengaruhi minda masyarakat.* Vicky pula berpendapat *ada beberapa yang berjaya dirungkai dan ada juga yang saya terima dan ada juga yang saya tidak terima, [...] basically mungkin sebab i tak tahu sangat pasal budaya tu plus, obviously memang I tak tahu [...]*

Pengkaji dapat menyimpulkan bahawa, semua pembeda tersebut mendapat penerimaan yang positif meskipun terdapat sesetengah darinya yang tidak dapat dirungkai dengan baik. Hal ini adalah kerana kurangnya penjelasan dan pemahaman terhadap budaya tersebut dengan jelas. Terdapat juga sebilangan yang ditolak kerana informan melihat ianya sebagai perkara yang negatif.

b) Perlukah diteruskan pembeda elemen budaya dalam filem vernakular?

Kajian ini mendapati semua informan dari kumpulan fokus satu berpendapat ianya perlu diteruskan untuk memelihara budaya. Seperti kata Ang, *dapat menyebarkan kepada kaum lain supaya lebih mengetahui budaya orang lain dan dapat meningkatkan pemahaman antara budaya.* Semua informan dalam kumpulan dua berpendapat bahawa pembeda ini perlu diteruskan untuk memberi pendedahan kepada masyarakat tentang budaya etnik berbeza. Izwan menambah, *walaupun dalam filem vernakular, namun pembeda elemen budaya tidak seharusnya terlalu bersandarkan terhadap sesuatu elemen budaya untuk overshadow budaya lain. Perlu diberi fokus sama rata supaya terdedah kepada budaya lain selain daripada budaya kaum tersebut.*

Kumpulan fokus tiga berpendapat bahawa pembeda elemen budaya ini perlu diteruskan namun Vicky dan Puva berpendapat sebaliknya, *orang zaman sekarang mana kisah sangat pasal budaya sebenarnya. Semuanya ikut trend. Korea la, western la. Budaya sendiri pun dorang lupa.*

Pengkaji dapat menyimpulkan bahawa rata-rata informan ingin elemen budaya ini diteruskan dalam dan diolah dengan lebih mendalam dan jelas untuk memberi pendedahan kepada masyarakat tentang budaya serta merungkai stereotaip yang tidak benar. Namun terdapat juga informan yang berpendapat bahawa, elemen budaya kini yang perlu diterapkan kerana masyarakat kini tidak cakna akan budaya-budaya tradisional dan lebih memilih untuk mengikuti gaya masa terkini.

c) Apakah yang ingin dilihat dalam filem-filem vernakular pada masa hadapan?

Rata-rata ingin melihat lebih banyak filem vernakular dihasilkan. Chew ingin melihat stereotaip dari etnik lain dan seperti kata Ang, *Saya ingin melihat filem vernakular yang merangkumi semua budaya setiap kaum seperti Nasi Lemak 2.0 yang kecoh baru-baru ni kan.*

Kajian daripada kumpulan fokus dua, rata-rata berpendapat bahawa kesatuan

budaya perlu diolah masuk ke dalam filem untuk memberi pendedahan kepada masyarakat. Farhana berkata, *lebih mendalami mengenai sesuatu budaya atau adat dan lain-lain dalam memberikan pemahaman dan pengetahuan kepada kaum lain juga*. Izwan menambah, *Suatu persefahaman antara kaum dan juga kesatuan yang dipamerkan melalui anak anak bangsa dan juga keterbukaan menerima daripada pihak penjaga mereka*.

Kajian mendapati kumpulan fokus tiga juga berpendapat bahawa memasukkan lebih banyak budaya daripada berbilang bangsa sebagai pendedahan kepada masyarakat. Tetapi berbeza pula pandangan dengan informan Vicky yang berpendapat bahawa, *masukkan je budaya sekarang tetapi yang positif supaya masyarakat tidak ketinggalan zaman*.

Pengkaji dapat menyimpulkan bahawa informan ingin melihat lebih banyak filem-filem vernakular dihasilkan namun dengan lebih banyak budaya-budaya dari etnik yang berbeza digabungkan bagi mencerminkan kesatuan dan keharmonian negara ini. Budaya terkini juga perlu diselitkan supaya masyarakat tidak ketinggalan zaman.

5. Rumusan dan Cadangan

Dapatan kajian mendapati bahawa terdapat lebih daripada sepuluh pembingkaihan terhadap elemen budaya dan stereotaip yang diolah kedalam filem vernakular *The Kid from The Big Apple* ini. Tetapi ianya lebih berfokus kepada konteks masyarakat Cina dan budaya masyarakat yang diamalkan di Malaysia secara umum. Seterusnya kita melihat sejauhmana pemahaman dan penerimaan khalayak terhadap budaya dan stereotaip budaya melalui pembingkaihan tersebut. Pengkaji dapat menyimpulkan secara keseluruhan bahawa pembingkaihan terhadap budaya itu diterima dengan baik dimana 9 daripada 10 pembingkaihan tersebut mendapat penerimaan yang positif dan hanya satu sahaja yang ditolak. Dilihat dari konteks perungkaian stereotaip budaya melalui filem ini dilihat sebagai seimbang dimana 5 stereotaip berjaya dirungkai oleh informan dan 5 lagi diterima tetapi tidak berjaya dirungkai dengan baik. Pelbagai andaian tidak jelas dibuat kerana kurangnya pemahaman dan pendedahan terhadap budaya tersebut, yang dikhuatiri akan menimbulkan stereotaip negatif yang akhirnya menyebabkan timbulnya benteng jurang pemisahan antara etnik ini.

Kajian ini juga mengemukakan cadangan penambahbaikan terhadap filem vernakular untuk masa kedepannya. Penerimaan terhadap filem vernakular yang positif ini, pengkaji menyimpulkan bahawa rata-rata informan menginginkan elemen budaya ini diteruskan dan diolah dengan lebih mendalam dan diberi penjelasan yang jelas untuk memberi pendedahan kepada masyarakat tentang budaya serta merungkai stereotaip yang tidak benar. Penghasilan filem-filem vernakular ini juga harus menerapkan lebih banyak budaya-budaya dari etnik yang berbeza yang digabungkan bagi mencerminkan kesatuan dan keharmonian negara ini. Budaya terkini juga harus diselitkan supaya masyarakat bergerak sejajar dengan peredaran zaman dan tidak ketinggalan dibelakang.

Dalam konteks teori, pengkaji dapat melihat betapa pentingnya demografi informan dalam kajian ini untuk melihat perbezaan dari konteks pemahaman serta pandangan mereka, pengaplikasian teori adalah dimana informan dibahagikan kepada tiga kumpulan fokus yang

berbeza mengikut etnik iaitu kumpulan fokus satu (Cina), Kumpulan fokus dua (Melayu) dan kumpulan fokus tiga (India). Pengkaji dapat menyimpulkan pengalaman dan pengamalan budaya yang berbeza memberi gaya interpretasi yang berbeza oleh setiap individu terhadap sesuatu situasi atau perkara.

Filem vernakular mempunyai kelebihan apabila ianya menggunakan Bahasa selain daripada Bahasa kebangsaan negara iaitu Bahasa Melayu. Ianya bukan sahaja membuka minda masyarakat dengan elemen budaya yang disulam malah khalayak dari kaum yang berbeza dapat mempelajari Bahasa selain daripada Bahasa ibunda. Banyak elemen lain yang boleh dikaji terhadap filem vernakular antaranya ialah perwatakan, mesej, nilai, propaganda, tujuan dan mutu filem. Filem vernakular perlu diberi perhatian supaya semua masyarakat yang berbilang kaum dapat mengenali budaya kaum lain. Oleh itu, pengkaji berharap kajian terhadap filem vernakular dipergiat dan dilakukan dengan lebih mendalam bagi memberi pendedahan dan pemahaman yang jelas kepada masyarakat.

Kesimpulannya, kewujudan filem vernakular perlu diakui dan penerbitannya perlu dipergiat tetapi pada masa yang sama dikawal dan dijadikan sebagai satu wadah kepada masyarakat untuk mengenali, mempelajari dan lebih memahami tentang budaya masyarakat lain. Dapatan kajian yang menunjukkan kurangnya pendedahan terhadap budaya lain menjadi alasan yang kukuh mengapa filem-filem vernakular ini perlu lebih banyak dihasilkan. Elemen budaya dan stereotaip yang berjaya dirungkai dan penerimaan yang positif terhadapnya selepas menonton filem vernakular ini menyokong salah satu cara pembacaan teks oleh khalayak iaitu pembacaan dominan iaitu pembacaan yang penerbit mahukan apabila ia mencipta mesej. Ianya juga bermakna apa yang sebenarnya penerbit mahu khalayak lihat menerusi filem atau wadah tersebut adalah selari dengan dapatan khalayak. Pengolahan elemen budaya kedalam filem-filem vernakular perlu diteruskan dan penggabungan budaya-budaya kaum yang berbeza juga harus dititikberatkan supaya dapat menyampaikan mesej yang lebih mendalam sekaligus mempererat hubungan masyarakat berbilang kaum di negara ini dan sekaligus mencipta suasana yang aman dan harmoni.

Rujukan

- Amar Ibrahim. (2013). Prejudis dan stereotaip dalam kalangan murid pelbagai etnik di Sekolah Menengah Kebangsaan Malaysia, *Proceeding of the Global Summit on Education 2013* (e-ISBN 978-967-11768-0-1), WorldConferences.net, Kuala Lumpur, 11-12 March 2013.
- Biggerstaff, D. (2002). Qualitative Research Methods in Psychology. In *Psychology - Selected Papers*.
- Denzin, N. K., & Lincoln, Y. S. (2018). *The SAGE Handbook of Qualitative Research*. Fifth Edition. In SAGE Publication.
- Febrian. (2012). Analisis resepsi mahasiswa ilmu komunikasi universitas semarang terhadap tayangan iklan televisi layanan sms premium versi ramalan paranormal. *The Messenger*. 50-58.
- Fatimi, Zulkanain, Arbaiyah. (2016). Perpaduan politik asas integrasi nasional di Malaysia. 3(1) :1-13
- Healey, J. F. 2009. Race, Ethnicity, Gender and Class: *The sociology of group conflict and change* (5

- th ed.). Newport: Christopher Newport University.
- Jasmi K.A & Tamri A.H. (2015). *Membudayakan profesionalisme guru pendidikan Islam yang cemerlangin pemerksaan pendidikan Islam dalam cabaran zaman*. Bangi, Selangor: Persatuan Intelek Muslim Malaysia.
- Juliana Abdul Wahab & Mahyuddin Ahmad. (2009). Filem box office dan ideology satu kajian terhadap filem-filem terpilih di Malaysia. *Journal of Arts Discourse*. 8: 43-68.
- Krippendorf, K. (2013). Methodology, Content Analysis: An Introduction to its. *International Encyclopedia of Communication*.
- Martin Pradipta & Rahadian Prajudi Herwindo. (2017). The characteristic features of megalithic culture in the architecture of temples on the island of java (from the ancient to the middle and late classical eras. *Jurnal RISA (Riset Arsitektur)*. 1(3): 286-306.
- Marshall, Catherine & Gretchen B. Rossman. (1999). *Designing qualitative research (3 rd ed.)*. London: Sage Publications.
- Maula Mokhtar, Harmiza. (2015). Persepsi antara etnik dan impaknya terhadap hubungan etnik dalam kalangan belia Melayu dan Cina di Semenanjung Malaysia. Master Thesis, Universiti Putra Malaysia.
- Merriam, S.B. (2001). *Qualitative Research and Case Study Application in Education*. San Fransico: Jossey- Bass Pub.
- Nurliyana, Rosilawati, Abdul Rauf, Dza Imma & Fazlul Haque. 2016. Ethnicity stereotypes in virtual world: a study between Malaysian new media users. *Journal of Education and Social Sciences*. 3: 106-110
- Othman (2011). Penyelidikan Kualitatif: *Pengenalan kepada Teori dan Metod*. Tanjong Malim. UPSI.
- Tanasora Tunsaringkarn, Wanna Tungjaroenchai & Wattasit Siriwong. (2013). Nutrient Benefits of Quail (Coturnix Coturnix Japonica Eggs). *International Journal of Scientific and Research Publications*. 3(5): 1-8.
- The Kid from The Big Apple. 2015. Malaysia: Three Production.
- Sabitha Marican. (2009). *Penyelidikan Sains Sosial Pendekatan Pragmatik*. Batu Caves, Selangor: Edusystem Sdn. Bhd.
- Siti Hajar Halili, Shukri Sulaiman & Mohd Razha Abd. Rashid. (2011). Keberkesanan proses pembelajaran menggunakan teknologi sidang video. *Jurnal Pendidikan Malaysia*. 36(1): 55-6